

OBSAH

Předmluva	11
---------------------	----

ČÁST A: BANKY A BANKOVNÍ SYSTÉM

1. OBCHODNÍ BANKY	15
1.1 CHARAKTERISTIKA BANKY	15
1.1.1 Podmínky pro vznik banky v České republice	17
1.1.2 Podmínky pro vznik banky v rámci EU	19
1.2 ZÁKLADNÍ FUNKCE BANK	24
1.2.1 Finanční zprostředkování	24
1.2.2 Emise bezhotovostních peněz	26
1.2.3 Provádění platebního styku	28
1.3 BILANCE BANKY A VÝKAZ ZISKU A ZTRÁT	29
1.3.1 Bilance banky	29
1.3.2 Výkaz zisku a ztrát	41
1.4 VLASTNÍ KAPITÁL BANKY A JEHO FUNKCE	43
1.4.1 Kapitálová přiměřenost	45
1.5 DRUHY BANK	57
2. CENTRÁLNÍ BANKA	59
2.1 POSTAVENÍ A CÍLE CENTRÁLNÍ BANKY	59
2.2 FUNKCE CENTRÁLNÍ BANKY	60
2.3 BILANCE CENTRÁLNÍ BANKY	61
2.4 NÁSTROJE CENTRÁLNÍ BANKY A JEJICH DOPAD NA BANKY	63
2.4.1 Diskontní sazba	63
2.4.2 Úvěry centrální banky	64
2.4.3 Operace na peněžním (volném) trhu	65
2.4.4 Povinné minimální rezervy	66
2.4.5 Konverze a swapy cizích měn	70
2.4.6 Pravidla likvidity	71
2.4.7 Úvěrové kontingenty a úrokové limity	71
2.5 BANKOVNÍ REGULACE A DOHLED	72
3. BANKOVNÍ SYSTÉM	75
3.1 FORMY USPOŘÁDÁNÍ BANKOVNÍ SOUSTAVY	75
3.1.1 Totální univerzální bankovní systém	76
3.1.2 Systém centrální banka + univerzální obchodní banky	77
3.1.3 Systém centrální banka + banky + realitní banky	79
3.1.4 Systém centrální banka + obchodní banky + investiční banky	80
3.1.5 Systém centrální banka + obchodní banky + investiční banky + realitní banky	81

3.2	SOUČASNÉ VÝVOJOVÉ TRENDY V BANKOVNICTVÍ	81
3.2.1	Restrukturalizace bank a bankovních systémů	82
3.2.2	Sekuritizace a pokles zprostředkování	85
3.2.3	Univerzalizace	87
3.3	BANKOVNÍ PROSTŘEDÍ	88
3.3.1	Zákon o bankách	90
3.3.2	Opatření ČNB upravující obezřetné podnikání bank	99
3.4	MEZIBANKOVNÍ TRH	112
3.4.1	Mezibankovní trh mezi centrální bankou a bankami	112
3.4.2	Mezibankovní trh mezi bankami	118
3.4.3	Mezibankovní devizový trh	120
3.5	STRUKTURA ČESKÉHO BANKOVNÍHO SYSTÉMU	123
3.5.1	Stavební spořitelny	124
3.5.2	Hypoteční banky	126
3.5.3	Spořitelní a úvěrová družstva (družstevní záložny)	127

ČÁST B: BANKOVNÍ PRODUKTY

4.	CHARAKTERISTIKA A SYSTEMATIZACE BANKOVNÍCH PRODUKTŮ	135
4.1	CHARAKTERISTICKÉ RYSY BANKOVNÍCH PRODUKTŮ	135
4.2	SYSTEMATIZACE BANKOVNÍCH PRODUKTŮ	137
4.3	CENA BANKOVNÍCH PRODUKTŮ	138
5.	KLIENSKÉ BANKOVNÍ ÚČTY	141
5.1	DRUHY KLIENSKÝCH BANKOVNÍCH ÚČTŮ	141
5.2	BĚŽNÝ ÚČET JAKO ZÁKLADNÍ BANKOVNÍ PRODUKT	143
5.2.1	Právní úprava	143
5.2.2	Zřízení a vedení běžného účtu	144
5.2.3	Výnosy a náklady spojené s běžným účtem	147
5.2.4	Zrušení běžného účtu	150
5.2.5	Význam z hlediska banky a klienta	150
5.3	BANKOVNÍ TAJEMSTVÍ	153
5.3.1	Bankovní tajemství v EU	156
5.4	BANKOVNÍ INFORMACE	158
5.4.1	Mezibankovní informační systém FIPOK	160
5.5	OPATŘENÍ PROTI PRANÍ ŠPINAVÝCH PENĚZ	161
6.	ORGANIZACE A NÁSTROJE PLATEBNÍHO STYKU	165
6.1	STRUKTURA PLATEBNÍHO STYKU	165
6.2	HOTOVOSTNÍ PLATEBNÍ STYK	165
6.3	ORGANIZACE BEZHOTOVOSTNÍHO PLATEBNÍHO STYKU	167

6.3.1	Platební styk prostřednictvím účtů u korespondentských bank	168
6.3.2	Platební styk prostřednictvím zúčtovací banky	170
6.3.3	Mezibankovní platební systém v ČR	172
6.3.4	SWIFT	177
6.4	BANKOVNÍ PŘEVODY	179
6.4.1	Příkaz k úhradě	179
6.4.2	Příkaz k inkasu	182
6.5	ŠEKY	183
6.5.1	Náležitosti šeku	183
6.5.2	Druhy šeků a způsoby jejich využití	187
6.5.3	Průběh placení šekem	190
6.5.4	Eurošekový systém	194
6.5.5	Zaručený šekový systém v ČR	197
6.5.6	Cestovní šek	201
6.6	PLATEBNÍ KARTY	205
6.6.1	Náležitosti platebních karet	205
6.6.2	Způsob a možnosti využití platebních karet	209
6.6.3	Průběh transakce provedené kartou a její zúčtování	211
6.6.4	Druhy platebních karet	212
6.6.5	Elektronické peněženky	214
6.6.6	Výhody platebních karet	216
6.7	DOKUMENTÁRNÍ AKREDITIV	217
6.7.1	Princip dokumentárního akreditivu	218
6.7.2	Právní úprava dokumentárních akreditivů	218
6.7.3	Průběh dokumentárního akreditivu	219
6.7.4	Druhy dokumentárních akreditivů	224
6.7.5	Výhody a nevýhody akreditivu	226
6.8	DOKUMENTÁRNÍ INKASO	228
6.8.1	Princip dokumentárního inkasa	228
6.8.2	Právní úprava dokumentárního inkasa	228
6.8.3	Průběh dokumentárního inkasa	229
6.8.4	Druhy dokumentárních inkas	231
6.8.5	Výhody a nevýhody dokumentárních inkas	231
7.	DEPOZITNÍ BANKOVNÍ PRODUKTY	233
7.1	STRUKTURA DEPOZITNÍCH PRODUKTŮ	233
7.2	VKLADY NA BĚŽNÝCH ÚČTECH	234
7.3	VKLADY NA VKLADOVÝCH ÚČTECH	235
7.3.1	Právní úprava	235
7.3.2	Zřízení vkladového účtu a dispozice s vkladem	235
7.3.3	Druhy vkladů na vkladových účtech	236
7.3.4	Výše a způsob úročení vkladů na vkladových účtech	237
7.3.5	Význam pro banku	240

7.4	VKLADY NA VKLADNÍCH KNÍŽKÁCH	241
7.4.1	Charakteristika vkladů na vkladních knížkách	242
7.4.2	Právní úprava vkladů na vkladních knížkách	242
7.4.3	Druhy vkladních knížek	243
7.4.4	Zrušení a umoření vkladní knížky	244
7.4.5	Výše a způsob úročení	246
7.4.6	Výhody pro klienta a banku	246
7.5	VKLADY V RÁMCI STAVEBNÍHO SPOŘENÍ	248
7.5.1	Základní princip stavebního spoření	248
7.5.2	Právní úprava stavebního spoření	248
7.5.3	Průběh stavebního spoření	249
7.5.4	Státní podpora	252
7.5.5	Výhodnost stavebního spoření	253
7.6	VKLADOVÉ LISTY A BANKOVNÍ DLUHOPISY	255
7.6.1	Charakteristika vkladových listů a bankovních dluhopisů	255
7.6.2	Právní úprava	256
7.6.3	Výše a způsob úročení	256
7.6.4	Výhody a nevýhody z hlediska klienta a banky	257
7.7	HYPOTEČNÍ ZÁSTAVNÍ LISTY	257
7.7.1	Právní úprava a její podstatné náležitosti	257
7.7.2	Výhody pro investora a emitující banku	258
7.8	DEPOZITNÍ SMĚNKY	258
7.9	POJIŠTĚNÍ VKLADŮ	260
7.9.1	Systém pojištění vkladů v ČR	261
7.9.2	Pojištění vkladů v Evropské unii	263
7.10	TRENDY VE VÝVOJI BANKOVNÍCH PASÍV	266
7.11	ZÁKLADY OCEŇOVÁNÍ DEPOZITNÍCH ZDROJŮ	267
8.	BANKOVNÍ ÚVĚROVÉ PRODUKTY	271
8.1	STRUKTURA BANKOVNÍCH ÚVĚROVÝCH PRODUKTŮ	271
8.2	ÚVĚROVÁ SMLOUVA JAKO ZÁKLAD ÚVĚROVÉHO VZTAHU	273
8.3	ZPŮSOBY ÚROČENÍ ÚVĚRŮ	278
8.4	ZPŮSOBY SPLÁCENÍ ÚVĚRŮ	279
8.5	PENĚŽNÍ ÚVĚRY	281
8.5.1	Kontokorentní úvěr	281
8.5.2	Eskontní úvěr	283
8.5.3	Negociační úvěr	287
8.5.4	Hypoteční úvěry	288
8.5.5	Spotřební úvěry	292
8.5.6	Spotřební úvěry v zemích EU	293
8.6	ZÁVAZKOVÉ ÚVĚRY A ZÁRUKY	296
8.6.1	Akceptační úvěr	297
8.6.2	Remboursní úvěr	299

8.6.3	Avalový (ručitelský) úvěr	301
8.6.4	Bankovní záruka	302
	Dodatek 8-1: SMĚNKY	315
	Dodatek 8-2: SEKURITIZACE AKTIV FORMOU ABS	344
9.	ZAJIŠTĚNÍ ÚVĚRŮ	349
9.1	DRUHY (FORMY) ÚVĚROVÉHO ZAJIŠTĚNÍ	349
9.2	RUČENÍ	350
9.2.1	Směnečné rukojemství	354
9.3	BANKOVNÍ ZÁRUKA	357
9.4	DEPOTNÍ SMĚNKA	358
9.5	DALŠÍ FORMY OSOBNÍHO ZAJIŠTĚNÍ	359
9.5.1	Převzetí dluhu a přistoupení k závazku	359
9.5.2	Smluvní pokuta	360
9.5.3	Dohoda o srážkách ze mzdy	362
9.5.4	Ochranná prohlášení dlužníka	364
9.6	ZÁSTAVNÍ PRÁVO	364
9.6.1	Zástava movitých věcí	369
9.6.2	Zástava nemovitostí	370
9.6.3	Zástava cenných papírů	372
9.6.4	Zástava pohledávek	374
9.6.5	Zástava pohledávky zajištěné zástavním právem - právo podzástavní	376
9.7	ZADRŽOVACÍ (RETENČNÍ) PRÁVO	380
9.8	POSTOUPENÍ POHLEDÁVEK	382
9.9	ZAJIŠŤOVACÍ PŘEVOD PRÁVA	387
10.	ALTERNATIVNÍ FORMY FINANCOVÁNÍ	391
10.1	FAKTORING	391
10.1.1	Charakteristika a předmět faktoringu	392
10.1.2	Funkce faktoringu	392
10.1.3	Průběh faktoringového případu	393
10.1.4	Průběh faktoringu v systému dvou faktorů	396
10.1.5	Náklady faktoringu	397
10.1.6	Hlavní výhody faktoringu pro dodavatele	397
10.2	FORFAITING	398
10.2.1	Charakteristika a předmět forfaitingu	398
10.2.2	Průběh forfaitingové operace	399
10.2.3	Další druhy forfaitingu	401
10.2.4	Cena forfaitingu	402
10.2.5	Výhody forfaitingu pro vývozce	403
10.3	SROVNÁNÍ FAKTORINGU A FORFAITINGU	404
10.4	PROJEKTOVÉ FINANCOVÁNÍ	404
10.4.1	Charakteristika projektového financování	404

10.4.2	Účastníci projektového financování	407
10.5	RIZIKOVÝ KAPITÁL	409
10.5.1	Charakteristika rizikového kapitálu	409
10.5.2	Fáze financování formou rizikového kapitálu	409
10.5.3	Výrobně vývojové fáze financované rizikovým kapitálem	413

ČÁST C: ZÁKLADY ŘÍZENÍ BANKOVNÍCH RIZIK

11.	ZÁKLADY ŘÍZENÍ ÚVĚROVÉHO RIZIKA	417
11.1	CHARAKTERISTIKA A PŘÍČINY ÚVĚROVÉHO RIZIKA	417
11.2	ZDROJE KRYTÍ ÚVĚROVÉHO RIZIKA	418
11.3	ÚVĚROVÉ ANALÝZY	421
11.3.1	Úvěrová analýza - komerční úvěry	421
11.3.2	Úvěrová analýza - spotřební úvěry	427
12.	ZÁKLADY MĚŘENÍ A ŘÍZENÍ ÚROKOVÉHO RIZIKA	437
12.1	PODSTATA ÚROKOVÉHO RIZIKA	437
12.2	GAP ANALÝZA	437
12.2.1	Vliv změny tržních úrokových sazeb na čistý úrokový výnos vzhledem k velikosti GAP	438
12.3	DURACE GAP	441
12.3.1	Durace	441
12.3.2	Měření úrokového rizika pomocí durace GAP	444
12.4	ŘÍZENÍ ÚROKOVÉHO RIZIKA	447
13.	ZÁKLADY ŘÍZENÍ LIKVIDITY	449
13.1	VZTAH MEZI LIKVIDITOU A RENTABILITOU BANKY	449
13.2	ŘÍZENÍ LIKVIDITY JAKO DŮSLEDEK REGULAČNÍCH ZÁSAHŮ	449
13.3	ZÁKLADNÍ PRINCIPY ŘÍZENÍ LIKVIDITY BANKY	450
13.4	ZDROJE LIKVIDITY	451
	Seznam obrázků	453
	Seznam tabulek	457
	Seznam boxů	459
	Literatura	461
	Rejstřík	465